

Emmeloord, 11 februari 2014.

Onderwerp

Uitwerking motie kunstgrasvelden Tollebeek, Marknesse en Ens

Advies raadscommissie

nvt

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. kennis nemen van de uitwerking motie kunstgrasvelden (20 januari 2014);
2. in stemmen met aanleg van kunstgrasvelden bij de voetbalverenigingen in Tollebeek, Marknesse en Ens;
3. in stemmen met structurele lasten van in totaal € 32.250;
4. financiële gevolgen van dit besluit betrekken bij de bezuinigingsronde 4 van de Taskforce Bezuinigingen;
5. in mei een definitief investeringsbesluit nemen, indien passend binnen randvoorwaarden van dit voorstel.

Doelstelling

Het initiatief van de voetbalverenigingen in Tollebeek, Marknesse en Ens om kunstgrasvelden aan te leggen vorm te geven. Hiermee wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan de voetbalverenigingen en het capaciteitsprobleem bij vv Tollebeek opgelost.

Inleiding

Op 20 januari jl. heeft de gemeenteraad unaniem de motie Kunstgrasvelden dorpen aangenomen. Hierin wordt het college opgedragen definitieve afspraken te maken met de voetbalverenigingen in Tollebeek, Marknesse en Ens over de aanleg van kunstgrasvelden. Uit de beraadslagingen bleek dat de gemeenteraad er van uit gaat dat de realisatie van deze velden kostenneutraal ten opzichte van de huidige kosten voor sportvelden kan plaats vinden. Hierbij is uit gegaan van de berekeningen zoals die door de verenigingen zijn aangeleverd.

Tevens stelde de raad nog voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 een voorstel om dit definitief te maken te verwachten. Dit voorstel voldoet aan dit verzoek.

Argumenten

- ad. 1-3 *Kennis te nemen van de uitwerking motie kunstgrasvelden (20 januari 2014);
In stemmen met aanleg van kunstgrasvelden bij de voetbalverenigingen in Tollebeek, Marknesse en Ens;
In stemmen met structurele lasten van in totaal € 32.250.*

Positieve insteek

De gemeente is in beginsel positief over het initiatief van betrokken voetbalverenigingen en hun bereidheid tot het leveren van een grote eigen inbreng om de door hun gewenste kwaliteitssprong naar kunstgrasvelden mogelijk te maken. Alleen in Tollebeek is de gewenste aanleg ook een kwantitatieve impuls, daar is sprake van een groeiend capaciteitstekort.

Voor de voetbal verenigingen in Ens en Marknesse voldoen het aantal velden. Daar zal het grootste voordeel zijn dat er in principe altijd gevoetbald kan worden. De huidige velden voldoen aan de normen maar in natte seizoenen kunnen velden minder bespeelbaar worden.

Berekeningen verenigingen

De verenigingen hebben een berekening gepresenteerd voor de kosten van de aanleg van kunstgrasvelden. Deze berekeningen sloten echter niet aan bij de berekeningssystematiek die de gemeente voor sportaccommodaties hanteert en konden daardoor niet als good governance worden beschouwd. Na de raadsvergadering van januari heeft een gesprek plaats gevonden tussen gemeente en de verenigingen om dubbellingen uit de berekening te verwijderen en de laatst bekende budgetten, afschrijftermijnen en rekenrente te hanteren in de berekening.

Sturen op exploitatielasten

Uitgangspunt voor investeringen in sportaccommodaties is dat de gemeente stuurt op exploitatielasten. Als het uitgangspunt kostenneutraal is betekent dat ook dat de gemeente enkel kan rekenen met de middelen uit de begroting die nu beschikbaar zijn voor de huidige sportvelden die vervangen gaan worden. In de begroting van 2014 is rekening gehouden met onderhoudskosten van gemiddeld € 10.000 per veld. Hier is voor de berekening belangrijk te benoemen dat van dit onderhoudsbudget een bedrag van € 2.500 per veld wordt toegerekend voor groot onderhoud, voor de noodzakelijke renovatie van de toplaag eens in de 20 jaar, kosten ongeveer € 50.000.

Gepland groot onderhoud

Voor de komende jaren staan er voor de betrokken verenigingen groot onderhoud gepland aan bijvelden en in het geval van Tollebeek is in verband met een capaciteitsprobleem gekeken naar de aanleg van een nieuw veld, kosten € 165.000. Wanneer er over gegaan wordt naar kunstgrasvelden zullen deze velden niet gerealiseerd of gerenoveerd hoeven te worden.

Onze begrotingssystematiek en de sturing op exploitatie maken dat dit bedrag niet rechtstreeks toegerekend kan worden aan de aanleg van de kunstgrasvelden maar versleuteld zit in de € 10.000 die per veld per jaar beschikbaar is. Dus het niet hoeven renoveren van een natuurgrasveld komt terug in de structurele dekking over 28 jaar van € 2.500 en niet in een éénmalige storing in de investering.

Kosten aanleg kunstgrasveld

Op basis van de BBV is een (kunst) grasveld een actief met economisch nut (levert huurinkomsten op en is verhandelbaar) waarop moet worden afgeschreven. Dit moet conform de bruto-methode wat inhoudt dat bijvoorbeeld reserves hierop niet in mindering mogen worden gebracht.

Dit betekent dat de nieuwe kunstgrasvelden worden geactiveerd, er wordt afgeschreven op de velden en rente aan toegeschreven. De aannames omtrent de kosten van de aanleg van een kunstgrasveld zijn gebaseerd op de ervaringen opgedaan in Emmeloord en de situatie op de markt. Dit levert per veld een kapitaalslasten post van € 31.500 op. Voor elke € 50.000 dat dit minder wordt levert dit een lagere kapitaalslast op van ongeveer € 5.000 per jaar.

Vanuit de verenigingen is er positief gereageerd op de mogelijkheden voor een alternatieve onderlaag van schuimbeton. Een bedrijf uit Noordoostpolder heeft hier patent op en zou graag een eerste veld voor voetbal in onze gemeente aanleggen. Geclaimd wordt dat dit een grote kostenbesparing kan zijn. Op voorhand is het niet mogelijk om een dergelijk voordeel in de aannames te verwerken omdat er nog veel de onzekerheden zijn, in technische zin, over de voorwaarden van de KNVB, over noodzakelijke garanties en de mogelijkheden in de bestekomschrijving en aanbesteding. Deze zullen de komende periode verder onderzocht worden. Mocht dit tot een besparing leiden dan zal dit na de aanbesteding duidelijk zijn en verrekend worden.

Eigen werkzaamheden verenigingen

De verenigingen hebben aangegeven op een tweetal manieren te willen en kunnen bijdragen aan de realisatie van kunstgrasvelden. In de eerste plaats zullen zij een eenmalige bijdrage aan de investering leveren. Dit is een deel inbreng in geld uitgedrukt en een deel met werkzaamheden die dan niet in het bestek te hoeven worden opgenomen (bijvoorbeeld het afgraven van grond). Hierdoor wordt de netto- investering lager en daarmee de jaarlijkse kapitaallasten.

Ten tweede is men bereid om het dagelijks onderhoud aan de kunstgrasvelden uit te voeren, dit betreft het slepen en uitvullen en schoonhouden van de velden. Hiermee is een kostenbesparing van € 3.000 gemoeid die ingezet kan worden om de jaarlasten te dekken. Als eigenaar van de velden zullen wij zelf het specialistisch onderhoud blijven doen, dit in verband met garanties.

Tot slot hebben de verenigingen ingebracht de onderhoudswerkzaamheden aan een van hun bij- of trainingsvelden voor hun rekening te willen nemen. Dit bespaart de gemeente jaarlijks € 7.500 aan onderhoudskosten die dan zullen worden toegerekend als dekking van de structurele lasten voor het kunstgrasveld van de vereniging.

Berekening jaarlasten van kunstgrasvelden in de dorpen

Deze overwegingen hebben tot onderstaande berekening van de jaarlasten voor een kunstgrasveld geleid. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen wat de berekening is als de gemeente de gehele investering en onderhoud op zich neemt (linker kolom) en wat de berekening met de eigen inbreng van de verenigingen (rechter kolom):

Geen inbreng verenigingen		Eigen inbreng verenigingen	
Totaal lasten kunstgrasveld		Totaal lasten kunstgrasveld	
Jaarlijkse kapitaallasten	€ 31.500,00	Enmalige inbreng verenigingen	€ 50.000,00
Onderhoud kunstgras	€ 6.000,00	Jaarlijkse kapitaallasten	€ 26.750,00
	€ 37.500,00	Dagelijks onderhoud vereniging	€ 3.000,00
		Onderhoud kunstgras	€ 3.000,00
			€ 29.750,00
Totaal baten kunstgrasveld		Totaal baten kunstgrasveld	
Jaarlijks budget per sportveld	€ 10.000,00	Jaarlijks budget per sportveld	€ 10.000,00
Extra huuropbrengst	€ 1.525,00	Extra huuropbrengst	€ 1.525,00
	€ 11.525,00		€ 11.525,00
Totaal jaarlast kunstgrasveld		Totaal jaarlast kunstgrasveld	
Totale kosten	€ 37.500,00	Totaal kosten	€ 29.750,00
Beschikbaar budget	€ 11.525,00	Beschikbaar budget	€ 11.525,00
Totaal jaarlast	€ 25.975,00	Totaal jaarlast	€ 18.225,00
		Extra inbreng vereniging	
		Dagelijks onderhoud trainingsveld	€ 7.500,00
		(interne verrekening onderhoudsbudget)	
		Totaal jaarlast kunstgrasveld	
		Totaal jaarlast	€ 10.750,00

Het uitgangspunt dat vervanging van natuurgras voor kunstgras kostenneutraal zou kunnen is niet haalbaar gebleken. Door de eigen inbreng van de verenigingen is de overblijvende jaarlast voor de gemeente beperkt.

Voorstel drie kunstgrasvelden

Deze berekening geldt voor alle drie de verenigingen. Dit betekent dat een positief besluit tot aanleg van deze velden leidt tot een jaarlast van € 32.250. Voorgesteld wordt deze structurele jaarlasten te accepteren en daarmee in te stemmen met de realisatie van kunstgrasvelden in Tollebeek, Marknesse en Ens.

ad. 4 *Financiële gevolgen van dit besluit betrekking bij de bezuinigingsronde 4 van de Taskforce*

Geen ruimte in huidig budget

Binnen de begroting van sport is er geen ruimte voor nieuwe structurele lasten van € 32.250 (3 maal 10.750). Het huidige onderhoudsbudget voor sportvelden waarop vanaf 2014 een bezuiniging van € 20.000 is doorgevoerd is krap om al het noodzakelijk onderhoud van te doen. Elk jaar opnieuw moeten afwegingen gemaakt worden welk onderhoud plaats zal vinden. Daarnaast moeten ook fluctuaties in het onderhoud door weersinvloeden binnen het budget opgevangen worden.

Bezuinigingstaakstelling sport

Voor de totale begroting van sport heeft de gemeenteraad een bezuinigingstaakstelling van € 295.000 opgelegd. Deze wordt opgebouwd tot 2018. Deze is als volgt opgebouwd:

2013: € 45.000 afstoten velden en zelfwerkzaamheden verenigingen

2014: € 75.000 aanpassingen sporthalbeheer

2015: € 40.000 verhogingen tarieven

2016: € 40.000 bezuinigingen zwembad

2017: € 20.000 aanpassingen sporthalbeheer

2018: € 75.000 nader te bepalen

Totaal € 295.000

De bezuinigingen voor 2014 zullen gehaald worden en naar de taakstellingen voor latere jaren wordt toegewerkt. Voor de nog nader uit te werken bezuinigingen is besloten deze in overleg met de verenigingen in te vullen. De eerste inventarisatie bij de sportverenigingen in de gemeente is afgerond en voor de zomer zullen de eerste suggesties nader onderzocht zijn op haalbaarheid en effect.

Vooralsnog ligt de grootste zorg bij de taakstelling die al gehaald had moeten zijn. Waar eerder uit gegaan werd dat het afstoten van velden op korte termijn haalbaar was is dat niet het geval gebleken. Het afstoten van tennisvelden vraagt meer tijd. En door de keuze om nu de opbrengsten van eigen werkzaamheden van Tollebeek, Marknesse en Ens in te boeken voor de dekking van nieuwe kunstgrasvelden kan van andere verenigingen minder gemakkelijk verwacht worden dat zij zelfwerkzaamheden gaan doen waar niets tegenover staat. Daarmee zal de druk op de huidige middelen nog meer toenemen.

Voorstel dekking

De structurele dekking van € 32.250 zal betrokken worden bij de volgende fase bezuinigingen die gemeente breed ingezet moeten worden.

Ad 5. In mei een definitief investeringsbesluit te nemen.

Nadat gemeenteraad het principe besluit genomen heeft om 3 kunstgrasvelden aan te leggen en (nog ongedekte) jaarlasten voor de gemeente te accepteren zal een en andere nader uitgezocht en geconcretiseerd worden. Hierbij zal nadrukkelijk de concrete invulling van de eigen inbreng door de drie verenigingen aandachtspunt zijn. Tegelijkertijd zal begonnen worden het opstellen van de bestekstukken. Zodra de voorwaarden ingevuld zijn zal een definitief investeringsbesluit aan de raad worden voorgelegd waarin ook de structurele lasten in relatie tot de bezuinigingstaakstellingen nader uitgewerkt zijn. Afhankelijk van de voortgang is de verwachting dat het investeringsvoorstel in mei bij de gemeenteraad ligt.

Kanttekeningen

- ad. 1-3 *Kennis te nemen van de uitwerking motie kunstgrasvelden (20 januari 2014);
In stemmen met aanleg van kunstgrasvelden bij de voetbalverenigingen in
Tollebeek, Marknesse en Ens;
In stemmen met structurele lasten van in totaal € 32.250.*

Demografische ontwikkelingen

De bevolkingsprognoses tot en met 2027 laten een lichte stijging zien aan van inwoners in Noordoostpolder. In Marknesse en Ens is een beperkte groei te verwachten, terwijl in Tollebeek het inwonersaantal waarschijnlijk zal gaan afnemen. In de groeidorpen zit de groei prognoses in de aanname van realisatie van nieuwbouwwijken, wat door de ontwikkelingen op de woningmarkt een onzekere ontwikkeling is.

Wanneer gekeken wordt naar de ontwikkelingen van de leerlingenaantallen met betrekking onderwijshuisvesting wordt een substantiële afname van het aantal basisleerlingen geconstateerd. Deze afname heeft gevolgen voor de discussies over onderwijshuisvestingen en accommodatiebeleid.

Deze gegevens prognoses laten zien dat een uitbreiding in kwantiteit niet noodzakelijk is. Het aantal huidige beschikbare voetbalvelden voldoet, alleen in Tollebeek is door de beperkte trainingscapaciteit een vraag naar meer capaciteit. Het aanleggen van kunstgrasvelden is wel een uitbreiding van de capaciteit maar zal voornamelijk een kwalitatief impuls moeten leveren.

Tegelijkertijd is er ook een trend zichtbaar dat er steeds minder aan georganiseerde sporten wordt gedaan. Deze trend is ook zichtbaar bij de voetbalverenigingen. Dat roept de vraag op hoe toekomstbestendig de eigen inbreng van de verenigingen zal zijn. Daar tegenover staat dat deze kwaliteitsimpuls juist een bijdrage kunnen leveren aan de bestendigheid van de voetbalverenigingen.

Niet kostendekkend

In tegenstelling tot eerdere verwachtingen is het niet realistisch voor de gemeente om kostenneutraal kunstgrasvelden aan te leggen. Ondanks de hoge eigen inbreng van de verenigingen is dit niet voldoende en leidt realisatie van deze kunstgrasvelden tot extra lasten voor de gemeente. Alternatief zou kunnen zijn de nog ongedekte lasten bij de verenigingen neer te leggen, dit zou bij 250 leden (zoals Marknesse en Ens hebben, Tollebeek heeft 375 leden) gemiddeld een contributieverhoging van € 40 per jaar per lid betekenen.

Niet direct inzetten van middelen renovaties

Bij de verenigingen is er onbegrip over het feit dat de gemeente de middelen die zij de komende jaren kwijt zou zijn aan het renoveren van sportvelden en het realiseren van een nieuw veld bij Tollebeek niet inzet om de kosten van de investering eenmalig te verlagen. Dit is inherent aan onze bekostigingssystematiek.

Er is, in afwachting van de uitkomsten van de discussie over aanleg kunstgrasvelden, nog geen besluit genomen over een extra natuurgrasveld in Tollebeek. Wel zijn de opties bekeken en een mogelijkheid is een veld realiseren in de ijsbaan. In principe zullen de kosten voor dit nieuwe veld uit het onderhoudsbudget voor sportvelden moeten komen. Hier boven is al aangegeven dat het totaal beschikbare budget krap is. Wanneer dan ook het besluit zou zijn geweest een nieuw natuurgrasveld aan te leggen had de gemeenteraad een voorstel tegemoet kunnen zien om voor deze realisatie extra middelen beschikbaar te stellen. Deze middelen zijn dus niet beschikbaar en kunnen dus ook niet incidenteel toegerekend worden aan de nieuwe kunstgrasvelden.

Daarnaast schrijft de wet- en regelgeving (lees verslagleggings- en verslaggevingsvoorschriften BBV/BW2) voor dat een investering met een economisch nut (er staan inkomsten tegenover en er is een actieve markt voor, IFRS-voorschriften) moet worden afgeschreven over een periode en op een wijze die recht doet aan het nut dat door het betreffende activum wordt afgegeven en aan de waardeontwikkeling die het activum heeft om zodoende een goede kostentoekening te verkrijgen en een juiste weergave van de financiële positie op de balans.

Noordoostpolder heeft in haar nota Waarderen, Activeren en Afschrijven van vaste activa opgenomen dat afschrijvingen over activa met een economisch nut plaatsvinden op basis van lineaire afschrijving, dat geldt dus ook voor de investeringen in kunstgrasvelden. Gelden van derden, zoals de eigen inbreng van de verenigingen, mogen wel in mindering op de investeringen worden gebracht.

Het is dus niet mogelijk om activa, zoals de kunstgrasvelden, incidenteel af te boeken. Neemt niet weg dat wanneer de gemeente kiest voor investeringen in kunstgrasvelden, de geplande renovaties aan de natuurgrasvelden Marknesse (2017) en Ens (2014) geen doorgang vinden en in Tollebeek geen extra veld hoeft te worden gerealiseerd. Dit heeft geen effect op de beschikbare middelen voor een veld per jaar maar zal de druk op de onderhoudskosten de komende jaren wel gunstig beïnvloeden.

Onzekerheden/ risico's

Bij de berekeningen is gewerkt met een aantal aannames die nog nader uitgewerkt en onderzocht moeten worden. Het gaat hier om debiteurenrisico's, incassorisico's en een aanbestedingsrisico.

Wanneer uiteindelijk blijkt dat de netto-investering van de gemeente hoger uitkomt dan geraamd zou dit kunnen betekenen dat de velden niet worden gerealiseerd. Het risico hierop wordt beperkt door met aannames die gebaseerd zijn op ervaringscijfers in Emmeloord en gebruik te maken van resultaten van recente aanbestedingen elders.

Er zijn nog onzekerheden met betrekking tot de realiseerbaarheid van de eigen bijdragen. Hoe hard zijn die? Hebben de verenigingen het toegezegde incidentele contante bedrag al in hun begroting staan? En nog belangrijker is het met eigen werkzaamheden mogelijk om de investering zover omlaag te halen? Daarnaast is de borging van de onderhoudswerkzaamheden in de organisatie van de verenigingen belangrijk, kunnen zij dit met vrijwilligers structureel rond krijgen?

De gespreken met de verenigingen geven het vertrouwen dat dit gaat lukken. Voor er daadwerkelijk over gegaan wordt tot realiseren moet een en ander wel nader geborgen worden in overeenkomsten. Deze voorwaarden moeten geconcretiseerd zijn ten tijden van het naar de raad brengen van het investeringsvoorstel, het gaat daarbij onder andere over de volgende voorwaarden:

- de eigen inbreng van € 20.000 (contant) is onafhankelijk van de uiteindelijke hoogte van de gemeentelijke investering en moet daadwerkelijk op de gemeentelijke bankrekening staan alvorens met de werkzaamheden en de voorbereidingen hierop begonnen kan worden;
- de eigen inbreng in de vorm van werkzaamheden moeten nader gedefinieerd zijn en daadwerkelijk het bedrag van € 30.000 voordeel op de investering representeren;
- in concept gebruikersovereenkomsten moeten de voorwaarden voor onderhoud door de verenigingen vastgelegd zijn.

Precedentwerking?

In de gemeente zijn er naast deze drie en de voetbalverenigingen in Emmeloord nog 7 andere verenigingen. Zullen deze ook komen met een verzoek om een kunstgrasveld? Dat is mogelijk maar niet verwacht. De overige verenigingen hebben veldcapaciteit voldoende. Wat de drie nu betrokken verenigingen onderscheidt is hun inspanning in de vorm van een hoge eigen bijdrage. Pas als andere verenigingen bereid een gelijke inbreng te leveren zal opnieuw gekeken moeten worden of de gemeente bereid hier is in mee te gaan. Hierbij geldt dat bij een eventuele nieuwe vraag naar een kunstgrasveld ook het vitaliteitsvraagstuk meegewogen dient te worden.

ad. 4 *Financiële gevolgen van dit besluit betrekking bij de bezuinigingsronde 4 van de Taskforce*

Zoals hier boven besproken is er in het budget voor sport geen ruimte om deze nieuwe jaarlasten te bekostigen. Voorstel is deze kosten mee te nemen in de volgende fase van de bezuinigingstaakstelling die gemeente breed ingevuld moet worden.

Negatief effect op bezuinigingstaakstelling sport

Er zal rekening moeten worden gehouden met het feit de aanleg van deze velden een negatief effect heeft op de lopende bezuinigingstaakstelling van € 295.000 voor sport. Deze is nog niet in zijn geheel ingevuld. Voor 2018 staat nog een bedrag open van € 75.000 en de taakstelling voor 2013 van € 45.000 is nog niet geheel gerealiseerd.

Voor deze invulling werd gekeken naar zelfwerkzaamheden van sportverenigingen. Momenteel loopt de pilot zelfwerkzaamheid, de resultaten hiervan zouden betrokken worden bij de nadere invulling van de bezuinigingen. Door de zelfwerkzaamheden van deze betrokken drie voetbalvereniging rechtstreeks toe te schrijven aan de dekking van de aanleg van kunstgrasvelden kunnen deze niet toegerekend worden aan het dichten van de taakstelling op sport.

Dat betekent dat wanneer vastgehouden wordt aan de bezuinigingstaakstelling op sport de druk op andere verenigingen en sporten om deze in te vullen groter wordt. Dat zou ongewenst zijn. Dit betekent dat de bezuinigingstaakstelling door de keuze voor kunstgrasvelden aangepast zou moeten worden. Met andere woorden de bezuinigingstaakstelling sport moet verlaagd moet worden met het budget wat nu niet ingevuld kan worden door deze keuze. Dit zal gevolgen hebben voor de gemeente brede taakstelling die hierdoor verhoogd zal moeten worden.

Planning/Uitvoering

Na besluitvorming zal de komende periode het een en ander nader onderzocht en geconcretiseerd worden en vertaald worden maar een definitief investeringsvoorstel dat naar verwachting in mei bij de raad zal liggen. In de motie van 20 januari jl. spreekt de raad uit te verwachten dat de realisatie van de velden in de zomer van dit jaar zal plaats vinden. Hoewel na het huidige principe besluit daar naar toegewerkt zal worden is de haalbaarheid hiervan een onzekere factor.

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 februari 2014,
no. 224552-1;

gelet op artikel 108

B E S L U I T:

1. kennis te nemen van de uitwerking motie kunstgrasvelden (20 januari 2014);
2. in te stemmen met aanleg van kunstgrasvelden bij de voetbalverenigingen in Tollebeek, Marknesse en Ens;
3. in te stemmen met structurele lasten van in totaal € 32.250;
4. financiële gevolgen van dit besluit te betrekken bij de bezuinigingsronde 4 van de Taskforce Bezuinigingen;
5. in mei een definitief investeringsbesluit te nemen, indien passend binnen randvoorwaarden van dit voorstel.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 17 februari 2014.

De griffier,

de voorzitter,